

Školní vzdělávací program školní družiny při ZŠ a MŠ Borek

Adresa: U Školky 195, 373 67 Borek

Ředitelka ZŠ a MŠ Borek: Mgr. Michaela Čermáková Šimová

Hlavní vychovatelka: 1

Počet ostatních vychovatelek: 3

Mobilní telefon: +420 775 622 766

Telefon: +420 387 225 901

Web: www.zsborek.cz

Provoz ŠD: 6:00 – 17:00 hodin

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2025

Zpracovala: Mgr. Petra Horváth, Mgr. Lenka Uhlířová

Schválila: Mgr. Michaela Čermáková Šimová

Obsah

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY	3
1. Charakteristika školní družiny	3
2. Cíle a funkce školní družiny	4
3. Podmínky výchovy mimo vyučování	6
4. Organizace činnosti školní družiny	8
5. Vzdělávací obsah – minimální celoroční plán činností	10
6. Klíčové kompetence ve školní družině	11
7. Hodnocení a evaluace	12
8. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	13
9. Vzdělávání žáků mimořádně nadaných	14
10. Dokumentace ŠD	15

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

1. Charakteristika školní družiny

Školní družina (dále jen ŠD) je zařízení zájmového vzdělávání, které plní významnou roli při utváření životních dovedností a kompetencí účastníků mimo formální výuku. Poskytuje dětem prostor pro smysluplné trávení volného času, rozvoj osobnosti i podporu duševní pohody, spokojenosti a zdravých mezilidských vztahů.

Školní družina je součástí Základní školy. Nachází se v prvním poschodí. Má 3 oddělení. Jednu samostatnou učebnu tzv. hlavní oddělení, kde působí hlavní vychovatelka a je zde veškeré zázemí pro ostatní. Další dvě oddělení se nachází ve dvou třídách, kde provoz navazuje po klasickém dopoledním vyučování.

Prostřednictvím řízených a spontánních činností vytváří ŠD bezpečné a podnětné prostředí, které respektuje věkové, vývojové a individuální zvláštnosti dětí. V souladu s připravovanou revizí RVP ZV (2026+) napomáhá rozvoji schopností potřebných pro život v 21. století – zejména v oblasti sociální spolupráce, kreativity, řešení problémů, digitální a environmentální odpovědnosti a celkové psychické odolnosti.

Činnost školní družiny navazuje na vzdělávací obsah základního vzdělávání, ale má odpočinkový, relaxační a zájmový charakter. Hlavním prostředkem je hra, prožitek a vlastní aktivita dítěte, přičemž velký důraz je kladen na radost z činnosti, vnitřní motivaci, tvořivost a psychickou vyrovnanost dětí. Vhodné střídání práce, odpočinku a pobytu venku, nebo využití jiné učebny, přispívá k odstranění únavy z předchozí školní činnosti, učí děti zábavě a pomáhá rozvíjet i zájmy dětí.

Školní družinu navštěvují děti ze všech tříd, tj. 1. až 5. ročník. Jednotlivá oddělení jsou věkově i ročníkově smíšená.

2. Cíle a funkce školní družiny

Hlavní cíle ŠD:

- podporovat duševní pohodu, spokojenost a psychickou odolnost dětí,
- rozvíjet klíčové kompetence v souvislosti s budoucí revizí RVP ZV 2026+,
- posilovat schopnost spolupráce, komunikace a respektu k ostatním,
- podporovat tvořivé, odpovědné a smysluplné využívání volného času,
- pěstovat pozitivní vztah k přírodě a udržitelnému způsobu života,
- bezpečně rozvíjet základy digitální gramotnosti a chování v online prostředí,
- vést děti ke zdravému životnímu stylu a aktivnímu pohybu.

Podpora osobnostního rozvoje dítěte

Vytváření podnětného prostředí pro rozvoj osobnosti dítěte, jeho zájmů, schopností a dovedností.

Rozvoj sociálních kompetencí

Důraz je kladen na spolupráci, komunikaci, respektování pravidel a rozvoj mezilidských vztahů.

Výchova k hodnotám a postojům

Formování pozitivních hodnotových postojů, jako je ohleduplnost, odpovědnost, tolerance a úcta k druhým.

Podpora zdravého životního stylu

Včetně pohybových aktivit, zdravého stravování, psychohygieny a prevence rizikového chování.

Vytváření bezpečného a přátelského prostředí

Důraz na bezpečí, důvěru, pozitivní klima a podporu duševního zdraví.

Podpora inkluze a rovnosti příležitostí

Zajištění podmínek pro zapojení všech dětí bez ohledu na jejich individuální potřeby, kulturní či sociální zázemí.

Propojení s životem školy a komunitou

Spolupráce s pedagogy, rodiči, místními organizacemi a zapojení do komunitních aktivit.

Tyto cíle jsou rámcově definovány tak, aby školní družina nebyla jen místem pro odpočinek po vyučování, ale aby se stala aktivní součástí výchovně vzdělávacího procesu školy a přípravy na život.

Funkce ŠD:

Odpočinková funkce

Obnova sil a zklidnění po vyučování.

Zájmová funkce

Rozvoj osobnosti, talentu, zvědavosti a tvořivosti.

Výchovná funkce

Školní družina se podílí na formování osobnosti dítěte, rozvíjí jeho morální hodnoty, postoje, návyky a sociální dovednosti.

Vzdělávací funkce

Družina doplňuje a rozšiřuje poznatky získané ve škole, podporuje zájmové učení, tvořivost a samostatnost dětí.

Rekreační funkce

Zajišťuje aktivní odpočinek, regeneraci sil po školním vyučování, nabízí relaxační, pohybové a zábavné činnosti.

Socializační funkce

Pomáhá dětem navazovat vztahy, učí je spolupráci, komunikaci, respektu k druhým a začleňuje je do kolektivu.

Preventivní funkce

Působí jako prevence rizikového chování, podporuje zdravý životní styl, bezpečné prostředí a duševní pohodu.

Kompenzační funkce

Vyrovňuje rozdíly v podmínkách dětí, nabízí podporu těm, kteří mají méně podnětné domácí prostředí nebo specifické potřeby.

Inkluzivní funkce

Zajišťuje rovné podmínky pro všechny děti, včetně těch se speciálními vzdělávacími potřebami, a podporuje jejich zapojení do kolektivu.

3. Podmínky výchovy mimo vyučování

a) Materiální podmínky

Školní družina využívá esteticky upravené a funkčně vybavené místnosti s dostatkem místa pro relaxaci, hru, tvořivost i pohybové aktivity. K dispozici jsou pracovní stoly, relaxační a tematické koutky, kreativní materiál, knihy, časopisy, didaktické a společenské hry, dostatek výtvarných potřeb a potřeb k praktickému tvoření, TV obrazovka, tabule.

Pro sportovní činnosti slouží školní hřiště se spoustou herních prvků, pískovištěm, altánkem i místem k odpočinku a relaxaci, tělocvična a další venkovní prostory školy. V rámci podpory digitální gramotnosti může ŠD využívat i základní ICT vybavení – multifunkční učebna, kde se nachází stolní PC, tablety, interaktivní tabule, robotika. Dále lze využít i prostor knihovny, kde lze navazovat na čtenářský kroužek, odpočinek, nebo tvoření. V těsné blízkosti se nachází les, který je též hojně využíván.

Školní družina je postupně doplňována dle potřeb i zájmu dětí a dle náplně činností. V poslední době velmi oblíbené pěstirské práce na školní zahradě – záhonky.

b) Personální podmínky

Činnost zajišťují kvalifikované vychovatelky a hlavní vychovatelka s přátelským, vstřícným, respektujícím a individuálním přístupem. Průběžně se vzdělávají v oblastech inkluzivního vzdělávání, digitální gramotnosti, podpory duševního zdraví dětí aj. kurzy a samostudii. Pokud je to nutné, může ve školní družině působit i asistent pedagoga. Jeho působení je podloženo doporučením PPP.

c) Ekonomické podmínky

Provoz družiny je hrazen z prostředků zřizovatele, státního rozpočtu a příspěvků rodičů dle platných předpisů školy.

Prostředky jsou využity na materiály, pomůcky, hry, sportovní potřeby, projektové a tematické dny a akce, odměny a celkový chod oddělení.

d) Spolupráce vychovatelek ŠD s pedagogy a ŠPP

- vzájemný respekt,
- spolupráce při pedagogických radách a účast na poradách,
- výměna zkušeností,
- konzultace se ŠPP.

e) Spolupráce se zákonnými zástupci

- individuální komunikace,
- telefonické rozbory,
- komunikace prostřednictvím školního systému – Škola online.

f) Spolupráce s Mateřskou školou

- děti se navzájem dobře znají a setkávají se při různých akcích a tematických setkávání ve spojení se ZŠ.

4. Organizace činnosti školní družiny

Časové rozvržení činností ŠD je rozvrženo tak, aby podporovalo zdravý tělesný, duševní i sociální vývoj účastníků. V tomto ohledu hraje roli prostředí, které odpovídá hygienickým, estetickým i pedagogickým požadavkům. Klademe důraz na kvalitu vztahů mezi účastníky, dětmi, žáky, pedagogy a rodinnými příslušníky.

Při ranní družině a po dopoledním vyučování jsou zařazovány spíše klidné a nenáročné činnosti odpočinkového zaměření, které probíhají individuální, skupinovou nebo hromadnou formou. Doba i způsob odpočinku se řídí potřebami účastníků.

a) Provozní doba

Ranní provoz probíhá od 6:00 do 7:45 hod., odpolední od ukončení vyučování do 17:00 hod. Po ukončení výuky přebírají děti vychovatelky dle rozpisu oddělení.

b) Režim dne

- příchod / volné činnosti / hygiena,
- řízené a spontánní činnosti (výtvarné, pracovní, rekreační),
- pobyt venku,
- relaxační klidová část,
- odchody dle pokynů zákonných zástupců.

c) Bezpečnost a ochrana zdraví

Provoz školní družiny se řídí platným Vnitřním řádem školní družiny a Školním řádem ZŠ. Děti i rodiče jsou s řádem seznámeni hned na začátku školního roku. Děti jsou dále průběžně poučovány o bezpečném chování, pravidlech školní družiny a bezpečnosti v kyberprostoru, v ostatních učebnách, v tělocvičně i venkovních prostorech apod. Vždy je o jakémkoli poučení vytvořen zápis v třídní knize. Vychovatelky odpovídají za bezpečnost svěřených účastníků po celou dobu pobytu ve ŠD.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení školní družiny:

- vhodné činnosti a skladba vzdělávání (relaxace, aktivní pohyb),
- pitný režim, zajištěn za podpory obce Borek – automat na kvalitní vodu (bublinková voda, neperlivá voda),
- bezpečné pomůcky,
- ochrana účastníků před úrazy,
- pravidelná kontrola prostor a zařízení z hlediska jejich bezpečnosti,
- dostupnost prostředků první pomoci, dovednost vychovatelky poskytovat první pomoc.

Psychosociální podmínky:

- vytváření pohodového prostředí, příznivé sociální klima - úcta, tolerance, uznání, spolupráce a pomoc druhému,
- ochrana účastníků před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy,
- věková přiměřenost a motivující hodnocení, respekt k individualitě dítěte,
- informovanost účastníků a jejich rodičů o činnosti ŠD a jejím vnitřním životě,
- úzká spolupráce s ostatními pedagogy a ŠPP.

5. Vzdělávací obsah – minimální celoroční plán činností

Měsíc	Téma	Hlavní činnosti	Rozvíjené klíčové kompetence
Září	Seznamování a adaptace	Seznamovací hry, tvorba pravidel, výzdoba ŠD, vycházky po okolí školy, sportovní hry venku	komunikativní dovednosti, sociální spolupráce, orientace v kolektivu, zdravé návyky
Říjen	Barevný podzim	Pozorování přírody, sběr přírodnin, vyrábění dekorací, Den stromů, turistické vycházky	environmentální vnímání, tvořivost, fantazie, vztah k přírodě, fyzická zdatnost
Listopad	Příprava na zimu	Tvoření krmítek, povídání o zvířatech, lampionový průvod, halloweenské tvoření, příchod adventu	pracovní návyky, pečování o živé tvory, kulturní povědomí, jemná motorika, manuální zručnost
Prosinec	Advent a Vánoce	Vánoční tradice, výzdoba, výroba přání, Mikuláš, zapojení ŠD do realizace aktivit ZŠ a MŠ (např.: dílničky s rodiči, besídka, Vánoční jarmark...)	kulturní tradice, sociální soudržnost, spolupráce, radost z tvoření, komunikace
Leden	Zimní radovánky	Hry na sněhu, výroba zimních dekorací, povídání o zimních sportech, pokusy s ledem, zimní výtvarné tvoření	Pohybové schopnosti, kreativita, vytrvalost, manuální zručnost, badatelské dovednosti, logické uvažování
Únor	Masopustní veselí	Tvoření masek, povídání o masopustu, karneval, taneční a pohybové hry, škrabošky	kulturní tradice, sebevyjádření, sociální kompetence, odvaha, komunikace
Březen	Přivítání jara	Pozorování květin, vynášení Morany, tvoření jarních dekorací, Den vody, pohybové hry venku	pracovní dovednosti, environmentální výchova, rozvoj emocionality, spolupráce
Duben	Země a ekologie	Třídění odpadu, úklid okolí školy, recyklované výrobky, ekologické hry, sázení plodin	odpovědné chování k přírodě, týmová práce, dlouhodobé myšlení, manuální zručnost
Květen	Rozkvetlé jaro	Dárečky ke Dni matek, herbáře, malování přírody, hry na hřišti, tvoření květinových vazeb	tvořivost, rozvoj vztahů v rodině, estetické vnímání, pracovitost, manuální zručnost
Červen	Sport a hry	Den dětí, soutěže, výlety, rozloučení s rokem, tvorba deníků, bezpečnost o prázdninách	rozvoj pohybu, sebepoznání, zodpovědnost, plánování času, samostatnost, vnímání času a prostoru

6. Klíčové kompetence ve školní družině

- **Kompetence k učení:** rozvoj zvědavosti, schopnosti samostatně objevovat, dokončovat úkoly. Dítě se učí s chutí, vyhledává a využívá informace, propojuje poznatky, rozvíjí zvědavost a samostatnost.
- **Kompetence k řešení problémů:** hledání různých způsobů řešení a vyhodnocování následků. Dítě si všímá problémů, hledá různá řešení, zvažuje důsledky a učí se nést odpovědnost za svá rozhodnutí.
- **Komunikativní kompetence:** kultivovaný jazykový projev, naslouchání, vyjadřování emocí. Dítě se učí vyjadřovat své myšlenky, naslouchat druhým, rozvíjí slovní zásobu a kultivovaný projev.
- **Sociální a personální kompetence:** spolupráce, odpovědnost, respekt k druhým, seberegulace. Dítě spolupracuje, respektuje pravidla a druhé, učí se zvládat konflikty, rozvíjí empatii a sebereflexi.
- **Občanské a kulturní kompetence:** znalost tradic, povědomí o prostředí, ohleduplnost, tolerance. Dítě chápe základní principy soužití, zná svá práva a povinnosti, učí se odpovědnosti a aktivnímu přístupu k okolí.
- **Digitální kompetence:** bezpečné a funkční využití digitálních technologií. Děti se učí, jak bezpečně pracovat s digitálními zařízeními, chránit své soukromí a respektovat pravidla online komunikace.
- **Kompetence k trávení volného času:** smysluplný výběr činnosti, plánování, rozvoj zájmů.
- **Kompetence pracovní:** dítě si osvojuje pracovní návyky, učí se dokončovat úkoly, zachází s materiály a nástroji bezpečně a tvořivě.

Tyto kompetence jsou rozvíjeny prostřednictvím pestré nabídky činností ve školní družině – her, tvoření, pohybu, projektů, komunitních aktivit a dalších forem zájmového vzdělávání.

7. Hodnocení a evaluace

Neprobíhá klasifikace dětí – školní družina nehodnotí děti známkami.

Hodnocení je slovní, motivační a individuální – zaměřuje se na pokrok, aktivitu, spolupráci, tvořivost a zapojení dítěte.

Evaluace se týká činnosti družiny jako celku – sleduje se kvalita programu, naplňování cílů ŠVP, spokojenost dětí a rodičů. Pozorování jednotlivců a skupiny dětí.

Zpětná vazba je důležitá – získává se od dětí, rodičů i pedagogů, a slouží k úpravám a zlepšování činností.

Součástí evaluace může být sebehodnocení dětí – děti se učí reflektovat své zážitky, dovednosti a pokrok.

Sebereflexe vychovatelek

Rozhovory se školou, ŠPP a odborníky

Získané informace slouží k průběžnému zlepšování činností ŠD a aktualizaci ŠVP.

8. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami probíhá v souladu s vyhláškou č.27/2016, o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. V případě potřeby a doporučení PPP může být ve školní družině současně s vychovatelkou i asistentka pedagoga. Další důležitá spolupráce je s výchovnou poradkyní, metodikem školní prevence a případně celým ŠPP.

Důležitá je spolupráce s rodiči dětí, s pedagogy, aby napomohli společně nalézt nejvhodnější postupy práce odpovídajícím potřebám dítěte. Důležité je zajištění speciálních didaktických a kompenzačních pomůcek.

9. Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

V případě přítomnosti žáka mimořádně nadaného všechny vychovatelky úzce spolupracují s pedagogy a se ŠPP a zajistí vhodné zájmové vzdělávací aktivity na rozvoj tvořivosti, spolupráci, vztahy, sociální a emocionální inteligenci. Hlavním těžištěm práce s nadaným žákem je zadávání úkolů, jejichž řešení vyžaduje vyšší úroveň myšlení, rozvíjí talent a nadání.

10. Dokumentace ŠD

- přihlášky dětí,
- třídní knihy jednotlivých oddělení,
- celoroční plán činnosti,
- měsíční plán činností,
- vnitřní řád školní družiny,
- knihu úrazů a záznamy o úrazech dětí, žáků – umístěno ve sborovně ZŠ.

Borek: 1. 9. 2025

.....
Mgr. Michaela Čermáková Šímová
ředitelka školy